

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 17.

Fredagen den 9 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Herr Statsrådet *Hammar skjöld* aflemnade Kongl. Maj:ts nedan-
nämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o angående reglering af arbets- eller hofveriskyldigheten till vissa
kronans egendomar i Skåne samt afskrifning af detta besvär m. m.;

2:o angående pension å allmänna indragningsstaten för Auditören
vid Skaraborgs regemente m. m. Fritz von Schultz;

3:o angående anvisande af pension på allmänna indragningsstaten
för aflidne Landshöfdingen J. G. Asplunds enka;

4:o med förslag till ändringar i förordningen om kommunalstyrelse
i Stockholm den 23 Maj 1862;

5:o angående upplåtelse till Vexjö hospital af åtskilliga till in-
dragna hospitalshemmanet $\frac{3}{4}$ mantal Vexjö Hospitalsgård N:o 3 hö-
rande egolotter m. m.;

6:o angående eftergift af kronans rätt till danaarf efter Carolina
Fredrika Leufstedt;

7:o angående förändringar i postbefodringsafgifterna för tidningar
och tidskrifter m. m.; samt

8:o angående delaktighet i folkskolelärarynes pensionsinrättning för
lärare- och lärarinnebefattningar vid de af landsting inrättade semi-
narier för bildande af lärare och lärarinnor vid småskolor.

Herr Grefven och Talmannen mottog dessa propositioner under
förklarande, att de skulle af Kammaren i grundlagsenlig ordning be-
handlas.

Justerades protokollet för den 2 innevarande Mars.

Uplästes ett insändt läkarebetyg af följande lydelse:

Att Landshöfdingen Baron *J. Ericson* är genom sjukdom hindrad tills vidare att lemna sina rum intygas edligen
Stockholm den $\frac{8}{3}$ 1883.

R. Bruzelius.

Med. Professor.

Föredrogos och bordlades de vid detta sammanträde aflemnade Kongl. propositioner.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Konstitutions-Utskottets den 7 i denna månad bordlagda memorial N:o 1 och Stats-Utskottets samma dag bordlagda utlåtande N:o 11 a.

Föredrogos Stats-Utskottets den 7 innevarande Mars bordlagda memorial och utlåtande:

N:o 21, i anledning af nådig remiss med öfverlemnande af upp-gift å de under år 1882 inträffade förändringar i statsverkets inkomster af för dess räkning utarrenderade kronoegendomar.

Lades till handlingarna.

N:o 22, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under Riksstatens sjetje hufvudtitel.

1:a punkten.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

2:a punkten.

Bifölls.

3 och 4 punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

N:o 23, i anledning af väckt förslag om åtgärder för tidigare afslutning af statsverkets räkenskaper.

Bifölls.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Lag-Utskottets den 7 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 14 och

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts samma dag bordlagda utlåtan-
den N:is 4 och 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Hammar* under
fjorton dagar från den 15 i denna månad.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter
Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 10 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

Upplästes två protokoll af följande lydelse:

Ar 1883 den 9 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att,
jemlikt 71 och 73 §§ Riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige
i Riksbanken jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valför-
rättningarnes slut hafva blifvit utsedde till

Ordförande:

Grefve Lewenhaupt, Carl Magnus Casimir, f. d. Kapten med 47 röster,
sedan en valsedel förklarats ogiltig.

Öfrige Fullmäktige:

Herr Dufwa, Alfred Wilhelm, vice Häradshöfding.....	med 48 röster,
» von Ehrenheim, Per Jakob, f. d. Statsråd.....	» 48 »
» Friherre Fock, Alfred Henrik Edvard, Kansliråd	» 48 »

Herr Richter, Fredrik, Sekreterare i Jernkontoret.....	med 48 röster,
» Larsson, Liss Olof, i Vestannor, Hemmansegare....	» 46 »
» Arnberg, Johan Wolter, Filosofie Doktor.....	» 44 »

Suppleanter:

Herr Österlind, August, Grosshandlare.....	med 48 röster,
» Olsson, Ola Bosson, i Maglehult, Riksdagman.....	» 47 »
» Bexelius, A., Grosshandlare.....	» 46 »

*Patric Reutersvärd.**A. G:son Bennich.**I. Lyttkens.**Sven Nilsson.*

År 1883 den 9 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ Riksdagsordningen, utse Riksdagens Fullmäktige i Riksgäldskontoret jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valförrättningarnes slut hafva blifvit utsedde till

Ordförande:

Friherre Åkerhielm, Johan Gustaf Nils Samuel, Öfverstekammarjunkare.....	med 48 röster.
--	----------------

Öfrige Fullmäktige:

Herr von Stockenström, Carl Reinhold Polhem, Bruksegare	med 48 röster,
» Anderson, Frans Albert, Kammarråd	» 48 »
Friherre Nordenfalk, Johan, Godsegare	» 48 »
Herr Åbergsson, Anders Victor, Expeditionschef	» 48 »
» Samzelius, Per, Sekreterare.....	» 48 »
» Hierta, Carl Gustaf, Kapten	» 41 »

Suppleanter:

Herr Johansson, J., i Bergsäng, Bruksidkare	med 48 röster,
» Biesert, J. N., Fabriksidkare	» 47 »
» Ericson, C. W., Öfverstelöjtnant	» 45 »

*Patric Reutersvärd.**A. G:son Bennich.**I. Lyttkens.**Sven Nilsson.*

Herr Grefven och Talmannen hemställde, att dessa protokoll skulle läggas till handlingarna samt Riksdagens kanslideputerade underrättas om deras innehåll med anmodan att låta uppsätta och till Kamrarne ingifva förslag dels till förordnanden för de valde, dels till underdånig

skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om de verkställda valen, dels och till paragraf, rörande desamma, i riksdagsbeslutet.

Denna hemställan bifölls.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att, enligt öfverenskommelse mellan Kamrarnes talmän, omröstningar jemlikt 65 § Riksdagsordningen komme att anställas vid Kamrarnes sammanträden Lördagen den 31 innevarande Mars.

Föredrogs och hänvisades till Riksdagens särskilda Utskott Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående reglering af arbets- eller hofveriskyldigheten till vissa kronans egendomar i Skåne samt afskrifning af detta besvär m. m.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, sistlidne dag bordlagda propositioner till Riksdagen:

1:o angående pension å allmänna indragningsstaten för Auditören vid Skaraborgs regemente m. m. Fritz von Schultz;

2:o angående anvisande af pension på allmänna indragningsstaten för affidne Landshöfdingen J. G. Asplunds enka;

3:o angående upplåtelse till Vexjö hospital af åtskilliga till indragna hospitalshemmanet $\frac{3}{4}$ mantal Vexjö Hospitalsgård N:o 3 hörande egolotter m. m.; samt

4:o angående eftergift af kronans rätt till danaarf efter Carolina Fredrika Leufstedt.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga proposition till Riksdagen med förslag till ändringar i förordningen om komunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862.

Föredrogs och hänvisades till Bevillnings-Utskottet Kongl. Maj:ts sistlidna dag bordlagda nådiga proposition till Riksdagen angående förändringar i postbefordringsafgifterna för tidningar och tidskrifter m. m.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga proposition till Riksdagen angående delaktighet i Folkskolelärarnes pensionsinrättning för lärare- och lärarinne-

befattningar vid de af landsting inrättade seminarier för bildande af lärare och lärarinnor vid småskolor.

Föredrogs å nyo och lades till handlingarna Konstitutions-Utskottets den 7 och 9 innevarande Mars bordlagda memorial N:o 1, angående fullbordad granskning af de i Statsrådet förda protokoll.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 7 och 9 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 11 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel.

1:sta punkten.

Lades till handlingarna.

2:dra—6:te punkterna.

Biföllos.

7:de punkten.

*Ändring i
lönestaten för
Domänstyrel-
sen.*

Herr Evers: Såsom Kammaren behagade erinra sig, vidtog sistlidna års Riksdag den förändring i det af Kongl. Maj:t då afgifna förslaget till stat för Domänstyrelsen, deri aflöning äskades åt fem föredragande i tredje lönegraden, att endast till två af dessa befattningar blefvo anslagna löner i tredje lönegraden, under det att de tre öfrige blefvo nedflyttade i den närmast lägre lönegraden eller den andra. På skäl, som i Utskottets föreliggande betänkande finnes angifvet, har nu Kongl. Maj:t gjort den framställning till innevarande Riksdag, hvilket jemväl af Utskottet blifvit tillstyrkt, »att Riksdagen för utbyte af tre å Domänstyrelsens stat uppförda tjenstebefattningar i andra lönegraden mot tre sådana befattningar i tredje lönegraden, må anvisa ett ordinarie anslag af 5,700 kronor, så att anslaget till nämnda styrelse ökas från 88,300 kronor till 94,000 kronor.»

Oaktadt jag vågar hoppas, att denna Kammare med vidhållande af sitt vid sistlidna års riksdag fattade beslut, kommer att bifalla den nu ifrågavarande hemställan, får jag, vid det förhållandet, att icke mindre än 9 ledamöter af Stats-Utskottet, hvaraf en från denna Kam-mare, afgifvit reservation, i det syfte att de visserligen vilja bifalla den gjorda framställningen och anvisa de omnämnda 5,700 kronor, men icke på ordinarie utan på extra stat, äran anföra, att, derest deras mening skulle blifva Riksdagens beslut, de svårigheter vid det slutliga ordnandet af den centrala Domänförvaltningen, som finnas angifna i chefens för Finansdepartementet anförande till statsrådsprotokollet, si-dan 24, icke blifva undanröjda. Då jag hade den äran att blifva

*Ändring i
lönestaten för
Domänstyrel-
sen.
(Forts.)*

kallad till chef för Domänstyrelsen och i sammanhang dermed erhöll befallning att inkomma med förslag till besättande af de fem föredragande platserna inom styrelsen, sökte jag att till dessa platser förvärfva personer med icke allenast erkänd embetsmannaskicklighet utan äfven praktisk duglighet, och det har under den tid som Domänstyrelsen varit i verksamhet visat sig, att de personer, hvilka nu innehafva förordnande som föredragande inom styrelsen, på ett framstående sätt sköta sina ansvarsfulla befattningar.

Skall nu detta provisoriska tillståndet ytterligare förlängas, derigenom att en del af det nu ifrågavarande anslaget kommer att utföras på extra stat, hvarigenom desse föredragande icke kunna erhålla någon fullmakt, är fara värdt, antingen att de återgå till de befattningar, de förut innehafvt, eller när tillfälle yppar sig söka sig en annan verksamhetskrets med fast anställning och motsvarande inkomster. Det kan för ett verk sådant som Domänstyrelsen icke vara af gagn, att ombyte af tjänstemän så ofta, som då antagligen komme att ske, eger rum, och jag vågar hemställa, huruvida icke ett embetsverk, som har fått sig anförtrordt vården och förvaltningen af kronans så dyrbara fastigheter som dess jordegendomar och skogar, bör lika väl som andra embetsverk få den fasta organisation, att dess embets- och tjänstemän varda uppförda på ordinarie stat.

En annan omständighet är härvid jemväl att märka. Genom att föredragande inom styrelsen icke ställas på ordinarie stat, komma de tjänster, som af dem på stat innehafvas, att uppehållas på förordnande och mot en så ringa inkomst för vikarierna, att man knappt nog kan hafva skäligen anspråk på att tjänsterna skola skötas såsom sig bör. Sålunda åtnjuter den vikarie, som sköter en af föredragandenas i Domänstyrelsen tjänst — den föredraganden, hvilken har fullmakt såsom första gradens tjänsteman — af nuvarande gradens lön endast tjänstgöringspenningarna eller 1,200 kronor. Två jägmästaretjänster skötas nu på förordnande mot en ersättning till vikarierna af 750 kronor per år för hvardera. Jag vågar hemställa, om det kan vara förenligt med rättvisa och billighet, att ett sådant förhållande fortfarande skall ega rum.

Af den erfarenhet jag inhemtat, under den tid jag haft äran arbeta inom Domänstyrelsen, har till fullo för mig blifvit bekräftadt, att fem föredragande är det minsta, med hvilket styrelsen kan vara hjälpt, och då samtliga desses arbete är af lika maktpåliggande beskaffenhet, föreställer jag mig, att det icke kan vara rättvist, om afföningen för dessa ställes olika, och då dessutom tillkommer, att efter all anledning ingen minskning i göromålen förestår, utan tvärtom en förökning af desamma, på grund af den förändring, som sista årets Riksdag vidtog i de af Kongl. Maj:t då föreslagna grunder för förvaltningen af kronans fastigheter, antagligen är att motse, vågar jag, på grund så väl af hvad jag nu haft äran anföra som af de skäl, hvilka blifvit af Utskottet anförda, värdsamt anhålla, att Kammaren behagade godkänna Utskottets hemställan i förevarande punkt.

Herr Laurell: Oaktadt jag är förvissad derom, att jag inom denna Kammare icke erhåller något understöd (och jag tänker icke

Ändring i
lönestaten för
Domänstyrel-
sen.

(Forts.)

heller besvära Kammaren med något yrkande), anhåller jag dock att med ett par ord få motivera min reservation.

Jag har icke kunnat bidraga till det resultat, hvartill Utskottets flertal kommit, egentligen af det skäl, att jag derigenom skulle bryta mot en princip, som jag önskar fasthålla och hvilken jag ej vill frångå utan att dertill vara nödd och tvungen. Jag respekterar nemligen på det högsta ett Riksdagens beslut, äfven om jag icke i detsamma deltagit eller vid votering tillhört majoriteten, och jag vill därför icke med min röst bidraga till, att den ena Riksdagen upphäfver hvad den närmast föregående beslutat, så vida det icke är alldeles nödvändigt. Det kan visserligen inträffa omständigheter, som göra att en dylik inkonsequens är nödvändig och berättigad, men för min del kan jag icke finna, att nu förevarande fall är af sådan beskaffenhet. Här är nemligen endast fråga om att till högre lönegrad uppflytta trenne tjänstemän, och jag får säga, att jag anser den frågan vara af mindre vikt än en fråga bör vara, för att ett så nyss fattadt riksdagsbeslut skall upphävas.

Huruvida det var fullt riktigt, att då styrelsen för kronans domäner tillsattes, endast *delvis* tillämpa det beslut, som föregående Riksdag fattat och som Kongl. Maj:t godkänt, är en sak, som jag icke vågar yttra mig om eller afgöra, om än jag vågar säga, att jag tror att man tryggt hade kunnat tillämpa *hela* den föreslagna staten — och hade man det gjort, skulle man säkerligen hafva kunnat arbeta med ganska godt hopp om att komma till ett lyckligt resultat.

Jag vill icke med min röst bidraga till ett rent afslag, dels därför att Kongl. Maj:ts regering sagt sig vara tvungen att å nyo till Riksdagen framkomma med detta förslag, dels ock därför att ett afslag möjligen skulle, efter hvad det säges, betydligt försvåra och hämma det arbete, som Domänstyrelsen har för verkets organisation.

Under sådana förhållanden, då jag icke gerna vill lemna rent bifall och, såsom jag nyss nämnde, icke heller afslag, låg det för mig nära till hands att söka få anslaget staldt på extra stat, och skulle detta blifva Riksdagens beslut, föreställer jag mig, att alla parter dermed kunna vara nöjda och belättna, ty Kongl. Maj:t hade fått de penningar, han begärt, och Riksdagen hade icke behöft att så snart upphäfva det beslut, den i fjol fattade. Man hade då endast dröjt med att sätta beslutet i verkställighet, och skulle det fortfarande visa sig, att denna förökning i anslaget till Domänstyrelsen är nödvändig och erfarenhet bestyrka det, lärer väl icke en kommande Riksdag vägra att sätta hela anslaget på ordinarie stat. Vidare tycker jag, att äfven Domänstyrelsen skulle kunna vara nöjd med ett sådant beslut, ty den hade då satts i tillfälle att fortfarande i sitt arbete använda den dyrare hjälp, som nu anses så nödvändig.

Jag har, såsom sagdt, icke velat göra något yrkande, utan endast framhålla min åsigt, och ett ytterligare stöd för denna finner jag deri att, såsom vi se af betänkandets sista punkt, Stats-Utskottet har tillstyrkt bifall till Kongl. Maj:ts begäran om 45,000 kronors anslag å *extra* stat för aflönning åt domänintendenter och uppehållande af domängörömlen hos länsstyrelserna. Då man således ansett sig icke ega behof af att sätta dessa embetsmän på fast stat, oaktadt jag

skulle tro, att äfven desse äro af mycket stor vigt för verkets gång, har jag förestält mig, att det icke skulle vara så synnerligen svårt att också i Domänstyrelsen hafva för något år några tjenstemän på extra stat.

*Ändring i
lönestaten för
Domänstyrel-
sen.*

(Forts.)

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och punkten bifölls.

8:de punkten.

Lades till handlingarna.

9:de punkten.

Bifölls.

10:de punkten.

Lades till handlingarna.

11:te—18:de punkterna.

Bifölls.

Föredrogs å nyo och bifölls Lag-Utskottets den 7 och 9 innevarande månad bordlades utlåtande N:o 14, i anledning af väckt motion om upphörande af vatten- och brödstraffet.

Föredrogs å nyo Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 7 och 9 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 4, i anledning af väckt motion om befrielse från fyr- och båkafgifter för svenska fartyg vid resor mellan inrikes orter eller mellan inrikes orter och Norge.

*Ifrågasatt
befrielse från
fyr- och båk-
avgifter för
svenska fartyg
i vissa fall.*

Herr Cawallin: Jag måste bekänna, att jag för min del af den utredning, som innefattas i Utskottets föreliggande betänkande, ingalunda blifvit rubbad i öfvertygelsen om billigheten och rättvisan af det förslag, jag tagit mig friheten framställa. Som Kammaren möjligen torde påminna sig, utkom för ungefär två år sedan en Kongl. lotsförordning, som i principiellt afseende gjorde en betydlig förändring i dittills gällande författningar. Denna ändring bestod deri, att den så kallade lotsfriheten infördes, det vill säga att de, som icke ville betjena sig af kronolots, utan kunde sjelfve med allenast sin besättnings hjälp föra sina fartyg till och från hamn, förklarades dertill berättigade. Jag vill icke här inlåta mig på nyttan och klokheten af en sådan bestämmelse. Man ansåg emellertid, att följden deraf skulle blifva, att lotsningarnas antal skulle så betydligt minskas och lotsbiträde så sällan anlitas, att man skulle blifva nödsakad, åtminstone på åtskilliga ställen, att tillgripa fyr- och båkmedlen för att gifva lotsarne en rimlig aföning. Herr Statsrådet och Chefen för Sjöför-

*Ifrågasatt
befrielse från
fyr- och båk-
avgifter för
svenska fartyg
i vissa fall.
(Forts.)*

svarsdepartementet beräknade den minskning i lotsbiträde, som på detta sätt skulle uppstå, till omkring en tredjedel af det förut vanliga antalet lotsningar. Den erfarenhet, som år 1881 gifvit, har likväl ådagalagt, att minskningen varit högst obetydlig, endast uppgående till ungefär 80,000 kronor i penningar uppskattadt. Nu är det känt, att fyr- och båkmedelsintägeterna för sistlidet år uppgått till den betydliga summan af 1,500,000 kronor, under det att de icke varit beräknade till mer än 1,100,000 kronor. Vid sådant förhållande kan jag icke riktigt förstå Utskottets farhåga, att genom borttagande af den inrikes fyr- och båkavgiften någon den ringaste fara skulle kunna uppstå för att lotsverket icke längre skulle kunna fylla de anspråk, som på detsamma ställas. Jag anser mig böra fästa herrarnes uppmärksamhet derpå, att den inrikes fyr- och båkavgiften var aflyst från och med år 1870, tills den genom 1881 års författning åter infördes. Nu har jag från tillförlitligt håll — fastän jag icke har det från någon officiel källa — hört uppgifvas, att hela den inrikes fyr- och båkavgiften för år 1881 icke skulle belöpt sig till mer än 80,000 kronor. Jag anser därför för min del, att ett borttagande af denna afgift icke på något sätt kan inverka menligt på lotsverkets ekonomiska bestånd.

Utskottet har anfört, att i följd af den nedsättning, som skett genom den Kongl. förordningen af den 17 November 1882, inkomsten af fyr- och båkavgifterna skulle blifvit så betydligt lägre än enligt den gamla förordningen. Deri ligger emellertid ett fullkomligt misstag, ty inrikes fyr- och båkavgiften är nu nära tre gånger så hög, som den före 1870 varit. Jag antager att detta misstag beror derpå, att Utskottet förbisett, att fyr- och båkavgiften förr var bestämd för nyläster, under det att den nu är bestämd efter registerton. Utskottet säger vidare, att 1881 års författning i detta afseende blifvit så betydligt mildrad genom kungörelsen af den 17 November 1882. Jag ber då få fästa uppmärksamheten derpå, att man ännu icke hunnit vinna någon erfarenhet om, huru de sist bestämda beräkningsgrunderna komma att slå ut. Och en sak har Utskottet härvid alldeles förbisett, nemligen att 1881 års förordning undantog odäckade farkoster, och nu äro dessa alls icke nämnda i den sist åberopade förordningen eller Kongl. kungörelsen af den 17 November 1882. Jag anser det sålunda mycket tvifvelaktigt, om, såsom man sagt, någon nedsättning här verkligen egt rum.

Vidare anser jag mig böra fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att den inrikes fyr- och båkavgiften företrädesvis träffar den del af vår handelsflotta, som för närvarande lider af det allra största betryck, nemligen de små kustfartygen och de ångbåtar, som uppehålla den inrikes sjöfarten, och det synes mig verkligen hårdt att, under det att man nu för tiden gör allt för att underlätta samfärdseln inom landet i alla möjliga riktningar, vår lilla inrikes sjöfart å nyo onödigtvis skall betungas med en påлага, från hvilken den under de sista 11—12 åren varit befriad. Man må blott besinna, att enligt den sista förordningen äfven våra små odäckade fartyg, så snart de äro öfver 40 registerton, måste betala fyr- och båkavgift, oaktadt den last, de föra, ofta är af mycket ringa värde, så att fraktkostnaden därför mången gång uppgår till endast några tiotal kronor. Jag påstår alltså, att huru måttlig

än den årsafgift är, som faller på segelfartygen — och för segelfartyg i inrikes fart är det uteslutande årsafgift som ifrågakommer — så är den dock allt för stor i förhållande till det lilla, som dessa fartyg kunna förtjena.

På grund af hvad jag nu anfört får jag vördsamt anhålla om bifall till min motion, med afslag å Utskottets hemställan.

*Ifrågasatt
befrielse från
fyr- och båk-
afgifter för
svenska fartyg
i vissa fall.
(Forts.)*

Herr Wennerberg: Egentliga skiljaktigheten mellan motionären och Utskottet i denna fråga beror onekligen derpå, att han, i motsats till Utskottet, ansett, att de särskilda delarne af de statsinrättningar, som finnas gjorda till förmån för sjöfarten, borde betraktas äfven vid sin förvaltning såsom strängt skilda från hvarandra; och han har därför önskat, att intraderna af fyr- och båkmedlen måtte särskildt redovisas, skilda från intraderna af lotsafgifterna, utan att med dessa sammanblandas.

Nu är ju emellertid klart, att det för sjöfarten är nödvändigt att ega så väl det ena som det andra medlet till dennas betryggande och underlättande. Derfor har också inom Utskottet den åsigten gjort sig gällande, att lika nödvändigt som det är för staten att hålla lotsar, lika nödvändigt är det att hålla fyrar, båkar och prickar o. s. v. I följd deraf böra äfven alla de inkomster, som för dessa särskilda inrättningar tillflyta statskassan, betraktas i sin helhet, så att, der sådant erfordras, den ena får hjälpa den andra, alldenstund ju ändamålet är ett och gemensamt. Under sådant antagande torde det vara alldeles gifvet, att ett åtskiljande af dem, hvarigenom de skulle göras oberoende af hvarandra, icke kan vara riktigt.

Visserligen är det sant, att före år 1870 förhållandet var ett annat än det nuvarande, och att det af mången ansågs för mindre betungande. Men det har tydligt visat sig, att Kongl. Maj:ts mening varit och är att, i den mån som till förmån för segelfarten lindringar i afseende på afgifterna kunnat medgifvas, också genast vidtaga sådana. En sådan lindring inträdde i kraft af 1881 års förordning angående lotsverket; och emedan det befans att ännu ett steg kunde medgifvas i samma riktning, så skedde det redan året derefter genom Kongl. kungörelsen af den 18 November 1882. All anledning finnes därför att för framtiden antaga, att så snart Kongl. Maj:t finner, att ännu en nedsättning kan ske, kommer den också att ega rum.

Motionären anser, att förhållandet före 1870 var för sjöfarten fördelaktigare än det nu är. Detta är något, som åtminstone icke stått klart för Utskottet, och svårligen torde genom officiella handlingar kunna styrkas, att så varit. Jag vill dock icke neka till, att jag i ett fall instämmer med motionären, och deruti hoppas jag, att, om det verkligen befines nödigt, en lindring må snart kunna medgifvas. Jag syftar här på den mindre sjöfarten i allmänhet och framför allt på den, som bedrifves med s. k. roslagsbåtar. Med afseende på dessa vore det önskligt, om en lindring kunde medgifvas, så att gränsen för afgiftsskyldighet icke sattes vid 40 ton. Detta är en så ringa sak, att jag är viss om, att Kongl. Maj:t, när uppmärksamheten nu blifvit fäst härpå och förhållandet kan bedömas af en så sakkunnig man som Herr Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet,

*Ifrågasatt be-
frielse från fyr-
och bäckafgifter
för svenska far-
tyg i vissa fall.
(Forts.)*

som förut varit chef för lotsverket, icke lærer dröja att på hans tillstyrkan vidtaga en sådan förändring. Förordningen är visserligen så ny som af år 1881, och då den som bekant redan år 1882 undergått en förändring, kan man vara fullt säker på, att vid hvarje tillfälle, då en ytterligare ändring visar sig behöflig och utan olägenhet kan ske, den äfven kommer att af Kongl. Maj:t vidtagas.

Men att nu ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse och söka en väsentlig och genomgående ändring i en så ny förordning, innan man hunnit vinna tillräcklig erfarenhet om, huru den verkat, torde icke vara riktigt.

Under sådana förhållanden får jag vördsamt yrka bifall till Utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan och sedan på afslag derå och bifall till den i ämnet väckta motionen, och förklarades den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Ifrågasatt än-
dring af för-
ordningen ang.
lotsverket.*

Föredrogs å nyo Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 7 och 9 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 5, i anledning af väckt förslag om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändring i vissa delar af Kongl. förordningen angående lotsverket den 15 Februari 1881.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Reservanterna mot detta utskotts-betänkande hafva påmint, att det var så nyss, som år 1881, som motionären väckte enahanda förslag som nu, hvilket då lemnades utan afseende, hvarföre det, då några nya förhållanden, som mera nu än då skulle tala för bifall till motionen, icke hafva blifvit anförda, ej heller nu torde vara skäl att bifalla ett förslag, som så nyss blifvit afslaget.

När Kongl. Maj:t vidtog den stora förändring att borttaga lotspligtigheten, var det ju helt naturligt, att Kongl. Maj:t ansåg att man dervid borde förfara med den största varsamhet och noga tillse, att icke beloppet af de till lotsverket ingående afgifterna blefve allt för ringa. Deri har den skyldighet, som blifvit befälhafvare på bogserångbåt ålagd att redovisa och utgifva halfva lotspenningar för de af honom bogserade fartyg, sin grund. Motionären yttrade sig år 1881 mycket skarpt mot Kongl. Maj:ts konstitutionella befogenhet att kunna ålägga bogseringsförare uppdrag såsom embetsman, och ingenting kunde väl vara naturligare, än att under sådana förhållanden Riksdagen icke ansåg sig böra lyssna till ett förslag om förändring, hvars vidd den icke kunde bedöma och hvars tendens den fullkomligt ogillade, hvartill kom att förslaget jemväl innefattade yrkanden af motionären af beskaffenhet att de icke kunde tillhöra ett sådant Utskott, som det tillfälliga, utan, om de öfver hufvud skulle tagas i betraktande, måste på annan väg bedömas.

Hvad har då sedan händt, som skulle göra, att man nu borde fästa afseende vid motionärens yrkande? Vi hafva två års erfarenhet

af huru författningen verkat, vi hafva sett, huru det slagit ut med denna skyldighet att redovisa och utgifva halfva lotspenningarna och vi hafva hört de klagomål, som höjas öfver att detta verkligen är betungande och besvärande för bogseringsbåtarnes befälhafvare. Det synes mig därför att Riksdagen nu med full frihet kan taga i betraktande, huruvida, med hänsyn å ena sidan till de olägenheter, som öfverklagats, och å den andra sidan till den vinst, som uppkommit för statsverkerket, ändringar i ifrågavarande afseende böra ega rum. Det klagas ganska mycket öfver denna sak, och ehuru jag hvarken såsom embets- eller affärsman har någon direkt erfarenhet derom, har jag dock, såsom enligt min befattning pligtig att bevaka handels och sjöfartens intressen, på enskild väg sökt taga reda på hvad de klagande hafva att anföra. Jag skall be att få redogöra för hvad som i den vägen anföres.

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.

(Forts.)

Först och främst vilja bogseringsbåtarnes förare alls icke erkänna, att de äro lotsar eller kunna hafva någon lotsningsskyldighet. De säga, att, när flera fartyg samtidigt bogseras af dem, och något större, djupgående fartyg kommer långt efter bogseringsbåten, det för dem är omöjligt att tillse att icke det fartyget kan grundstöta, hvarför de anse att ett sådant fartyg bör vara skyldigt att sjelf föra lots ombord. Vidare säga de, att det finnes prejudikat derpå, att ersättningsanspråk blifvit väckta mot dem, men ogillade på den grund att de icke hafva haft lotsansvar. De anse det betungande för sig att redovisa och utbetala lotsafgifter, såsom om de vore verkliga lotsar, under det att hela deras sträfvan blott går derpå ut att hålla sig till sitt enkla göromål att med tillhjälp af sina med ånga framdrifna båtar påskynda segelfartygs fortkomst.

Det ifrågavarande stadgandet medför för dem ganska stora olägenheter, ty många förare af bogseringsbåtar förstå sig icke riktigt på lotsstadgan.

Det är i många fall svårt för dem att kunna bedöma, hvilken den lotsafgift är, som de skola uppbära, hvadan de säga sig icke kunna tillämpa författningen, och vidare förklara de, att då författningen alls icke stadgar någon skyldighet för befälhafvare å ett bogseradt fartyg att för bogseringsföraren uppgifva rätta förhållandet eller bestämma något ansvar för honom, om han lemnar falska uppgifter, så händer det ofta att en befälhafvare, för att på lotsafgiften göra en besparing, uppgifver, att hans fartyg är mindre djupgående än det verkligen är. För att i detta fall hjälpa sig till rätta hafva de stundom fordrat skriftlig uppgift om fartygens djupgående, men det har likväl händt, att befälhafvare på bogseringsbåt, trots det att han kunnat uppvisa skriftlig uppgift af befälhafvaren på ett bogseradt fartyg om dess djupgående, det oaktadt, när lotsverket uppgifvit större djupgående för detsamma, blifvit ålagd att betala den högre afgiften, i hvilket fall han fått se sig om, huruvida någon ersättning möjligtvis kunnat erhållas eller icke.

De säga vidare, att de svenska kaptenerna äro förargade och göra svårigheter därför att de anse sig sjelfva känna segellederna mycket väl och finna det behöfligt att, när de använda bogserbåt för att komma fortare fram, därför erlægga någon afgift. Det påstås hafva händt, att en sjökaptan, som egde både båda fartyg och bogserbåt, fick be-

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.

(Forts.)

tala lotsafgift derför att han använde sin egen bogserbåt till att föra fram sitt fartyg.

Sådana förhållanden som dessa gifva anledning till förargelse och förorsaka ofta rättegång. I Lotsstyrelsens berättelse för år 1881 ser jag att fem eller sex sådana mål det året förekommit, hvilka blifvit olika afgjorda. Stundom hafva bogseringsbåtarnes befälhafvare fått rätt, men i flertalet fall hafva de blifvit ålagda att betala. I Stockholm hafva de endast blifvit ådömda att erlägga full lotsafgift, men i Sundsvall hafva de jemväl blifvit ådömda böter. Det är mig obekant om det varit likartade eller olikartade förhållanden, som föranledt den olika utgången; men man kan tänka sig att förordningen tillämpas olika på olika ställen, och detta måste alltid gifva anledning till missnöje.

När nu förhållandet är att dessa ångbåtsbefälhafvare, som icke hafva något med statens uppbörd att göra och utan sitt åtagande fått detta åliggande, finna det svårt och i vissa fall för sig omöjligt att uppfylla förordningens föreskrift, emedan denna ofta gifver anledning till trassel, är frågan den, om det icke är möjligt att antingen ställa annorlunda till, eller ock helt och hållet befria dem från denna skyldighet. Jag kommer då till andra sidan af saken, som man måste se på, och det är möjligheten för staten att kunna undvara denna statsinkomst. I sin berättelse för år 1881 uppgifver Lotsstyrelsen att summan af de bogseringsafgifter, som nämnda år influtit, uppgått till 23,809 kronor 70 öre, eller icke fullt 24,000 kronor, och vidare att de beräkningar, hvilka blifvit gjorda öfver den minskning, som antagligen komme att förorsakas af den föreslagna lotsfriheten, innan denna verkligen medgafs, gifvit till resultat en minskning af omkring 22 procent, men att den verkliga nedsättningen, »då deruti icke inberäknas afgifterna för bogsering utan lots», utgjort efter en beräkning omkring 16,1 procent och efter en annan omkring 23 procent. Man kan således icke säga, att förlusten af lotsverket varit större än som beräknats, och det är dervid att märka att år 1881, enligt Lotsstyrelsens uppgift, en ovanligt lång och sträng vinter verkade i hög grad hämmande på sjöfarten. Under sådana förhållanden kan man väl ifrågasätta, huruvida icke förlusten i det hela blifver mindre och i hvarje fall icke högre än som beräknats, af lotstvängets upphörande.

Då denna skyldighet för bogserångarnes befälhafvare att erlägga half lotsafgift för dem medför mycket obehag och trassel och för staten en inkomst, som icke uppgår till 24,000 kronor, hvilken icke tyckes vara af någon verklig vigt för lotsverket, anser jag att Riksdagen mycket väl kan göra en hemställan till Kongl. Maj:t, om det icke vore möjligt att befria dem från denna skyldighet. Jag kan dock icke stanna vid hvad Utskottet föreslagit, ty jag fruktar att dess förslag icke är möjligt, emedan man i allt för hög grad skulle sakna kontroll; utan jag anser att Riksdagen borde till Kongl. Maj:t hemställa, det Kongl. Maj:ts tacktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke den skyldighet, hvilken nu enligt § 29 i Kongl. förordningen angående lotsverket den 15 Februari 1881 åligger befälhafvare å bogseringsbåt, kunde varda det bogserade fartygets befäl ålagdt, eller befrielse från lotspenningars erläggande vid fartygs bogsering af ångbåt skulle kunna medgifvas.

Då å ena sidan statens inkomst icke uppgår till mer än 24,000 kronor, hvartill dessa afgifter enligt Lotsstyrelsens berättelse uppgå, och å andra sidan skyldigheten att uppbära och redovisa dessa afgifter i hög grad besvärar dem, som fått sig ålagdt ett för dem främmande uppdrag, hvilket gifver anledning till mycket trassel och många rättgångar — jag nämnde icke, att det för mig uppgifvits, att dessa rättgångar oupphörligen tilltaga, så att ett ångbåtsbolag liktidigt haft icke mindre än 16 mål mot sig instämda — synes det mig att Riksdagen kunde bifalla motionen på det sätt, jag nu föreslagit.

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket,
(Forts.)

Statsrådet Friherre von Otter: Såsom den siste ärade talaren ganska riktigt anmärkte, väcktes samma motion af samme motionär vid 1881 års riksdag och afslogs då af Kammaren med en högst betydlig pluralitet. Att någon förändring i förhållandena sedermera skulle egt rum, är mig icke bekant. Hvad den siste ärade talaren anfört om de många svårigheter, som mött vid förordningens tillämpande, vet jag icke hvarifrån han inhemtat. Säkert är, att de icke existera. Jag har särskildt från de olika fördelningscheferna infordrat upplysning, huruvida några olägenheter i nu ifrågavarande afseenden visat sig, och alla hafva enhälligt förklarat, att på senare tider icke något enda fall förekommit, der sådana olägenheter uppkommit, utom i afseende å ett bolag här i Stocckholm, hvilket troligen är detsamma, åt hvilket den siste talaren syftar. En fartygsbefälhafvare i detta bolag var verkligen efter hvad jag tror instämd sexton gånger, men anledningen dertill var den att han tolkat förordningens bestämmelser sålunda, att skyldighet för befälhafvare på bogserångbåt att redovisa och utgifva lotspenningar för fartyg, som af honom i lotsled bogserades, visserligen förefunnes, men att tiden, när betalningen skulle ske, berodde på befälhafvarens godtycke. Sedan denne blifvit dömd att betala, har emellertid icke ett enda fall inträffat, då några svårigheter visat sig. Jag talade i går vid lotskaptenen för Stockholms fördelning och han bekräftade, att nu ifrågavarande bestämmelser visat sig icke medföra några olägenheter, sedan de en tid blifvit tillämpade.

Påståendet att det är ett lönlöst arbete är icke heller sant. Visserligen är det en ganska ringa ersättning, som därför lemnas, men i allt fall dock något. Enligt gällande författningar äro bogserbåtarnes befälhafvare berättigade till half hemvägsersättning och uppbära den mycket riktigt. Detta är således deras provision för det lilla besvär, de äro underkastade.

Det är visserligen naturligt att, om olagligheter förefinnas, författningen måste ändras, men förr än detta blifvit styrkt, tror jag icke att det är skäl att ifrågasätta någon sådan ändring som motionären föreslår. Det ringa belopp, hvartill ifrågavarande afgifter uppgå, har anförts såsom skäl för att de kunde borttagas. Det är också riktigt, att de under år 1881 endast uppgingo till 4 procent af lotspenningarna, men under sista året hafva de ytterligare ökats med 33 procent och komma sannolikt att år efter år att vidare ökas. För bogserfartygens egare medföra nu gällande bestämmelser i alla hänseenden stora fördelar. Motionären sjelf lärer, äfven om ryktet icke talar osanning, vara betänkt på att bilda ett bogseringsbolag, förmodligen af det skäl

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.

(Forts.)

att det lönar sig så bra. Inkomsterna af denna handtering hafva äfven, så vidt jag kunnat inhemta, under detta år öfver allt varit bättre än föregående år. Om jag särskildt tager i betraktande Sundsvalls fördelning, hafva bogseringarna ensamt derstädes uppgått till 2,690, för hvilka i lotspenningar influtit 21,708 kronor. Vid Sundsvalls lotsplats hafva afgifterna för bogsering uppgått till icke mindre än 41 procent af lotspenningarna. Jag erkänner gerna, att sättet att upptaga lotspenningar är mycket olämpligt, men det finnes ingen möjlighet att afhjälpa detta, om icke lotstvänet skulle återigen införas. Men detta borttogs egentligen för sjöfartens bästa.

Motionären har talat om att lotspenningarna blifvit höjda år efter år. I anledning af den ofta förekommande uppgiften att lotspenningarna äro så oerhördt dryga här i Sverige, har jag tagit reda på deras belopp i andra länder. I Ryssland, Finland och Danmark äro afgifterna ungefär desamma som här, men om man tager i beräkning kostnaden per mil för med hvarandra jemförliga farleder, blifva lotsafgifterna i Ryssland och Finland 16 procent och i Danmark 17 procent högre än här. På samma sätt är förhållandet i andra länder. I Portugal äro lotsafgifterna 30 procent, i Norge 35, i Egypten 73, i Belgien 86, i Italien 98, i Tyskland 102, i Spanien 107, i Frankrike 128, i Storbritanien 138, i Ostindien 156, i Japan 160, i Holland 164, i Australien 177, i Kina 197, i Syd-Amerika 218, i Turkiet 220, i Vestindien 244, i Nord-Amerika 266 och i Kalifornien 584 procent, allt högre än här. I medeltal för alla dessa länder, äro deras lotsafgifter 150 procent högre än våra. Sverige har de lägsta lotsafgifter, som finnas, och likväl finnes här lotsfrihet. Särskildt har det talats om, att den norska taxan skulle vara så mycket lägre än den svenska. I det afseendet beder jag att få nämna, att afgiften i medeltal för *inkommande fartyg med lots* är i Sverige omkring 8 kronor 37 öre, i Norge 12 kronor 70 öre; för *utgående fartyg med lots* i Sverige 7 kronor 72 öre, i Norge 9 kronor 2 öre. För *inkommande fartyg utan lots* är afgiften i Norge densamma som för inkommande fartyg med lots, eller 12 kronor 70 öre, och för *utgående fartyg utan lots* 5 kronor 51 öre. I Sverige erlägges alls ingen afgift för vare sig inkommande eller utgående fartyg utan lots, så framt icke bogsering eger rum. För bogsering utan lots erlägga inkommande fartyg i Sverige i medeltal omkring 4 kronor 19 öre, i Norge 12 kronor 70 öre; utgående fartyg i Sverige 3 kronor 86 öre, i Norge 5 kronor 51 öre. För att visa huru stor skilnaden kan vara, har jag tagit i beräkning de olika afgifterna för fartyg t. ex. om 1,500 tons dräktighet och 14 fots djupgående, och dervid funnit, att afgiften enligt norsk taxa för bogsering utan lots från sjöns in till Hufvudskär ställer sig 1,255 procent högre än enligt den svenska. Den lilla afgift, som här i Sverige finnes, är således mycket obetydlig och kan mycket väl bäras.

Motionären har sagt att lotsarne hafva så stora inkomster, uppgående till 300 kronor i månaden under arbetstiden. Ja, det finnes ställen, der deras inkomster uppgå till detta belopp för enstaka månader; men i Malmö, der lotsafgifterna varit störst, uppgå de endast till 212 kronor i månaden för år räknadt, och det finnes lotsplatser, der förtjensten icke stiger till 20 kronor för hela året. I medeltal för

hela riket uppgå lotsarnes inkomster likväl till 80 kronor i månaden. Motionären tyckes anse, att en lots ovilkorligen måste hungra och lida nöd för att vara en duglig lots. Han säger i sin motion, att *under det att samtidigt de år efter år höjda lotspenningarne allmänneligen uppbringat lotsarnes inkomster för de 6 å 8 månader af året, då de tjenstgöra, till en så hög siffra, att det är alldeles otänkbart att en person med den inkomsten — på många ställen cirka 300 kronor i månaden under arbetstiden — skall kunna egna sig åt lotsens yrke med den försakelse af beqvämlighet och med de enkla vanor, som skola dana honom till en kunnig, skicklig och oförskräckt ledare i våra skärgårdar.* I det fallet beder jag att få nämna, att jag har en motsatt åsigt. Förr i världen voro verkligen lotsarne fattiga och nödstälda. Jag har själf varit ångbåtsbefälhafvare och under den tiden hände det, när jag påkallade lotsar, att jag fick vänta timalts på dem; och när de sedan kommo ombord, klädda i träskor, trasiga och smutsiga, och jag frågade dem om orsaken till dröjsmålet, svarade de, att de först måst sätta in oxarna och plogen, emedan de varit sysselsatta med jordbruk och icke hade något annat att försörja sig med. Nu åter äro de, enligt hvad allmänt erkännes, ordentligare och påpassligare än förut, sedan de kommit i bättre ställning och erhållit ökade inkomster. Dock tror jag för min del, att de icke heller nu hafva för mycket, såsom motionären synes vilja påstå.

Jag skall icke motsätta mig en skrifvelse till Kongl. Maj:t i den af Utskottet föreslagna rigtningen, men vill nämna, att, om jag möjligen i ett eller annat afseende skulle få med saken att göra, jag icke kan tillstyrka den af Utskottet åsyftade förändringen, emedan all kontroll då skulle blifva absolut omöjlig, såsom af den siste talaren mycket riktigt framhölls. Man kan icke ens uttaga afgifter af dem, som äro laglydiga och vilja betala. Ett fartyg, som går från Stockholm med god vind, tager ingen bogserbåt, men så får det motvind, tager bogsering i skärgården och far ut till sjös, utan att man har någon aning om hvar det tagit vägen. För dem som icke vilja vara laglydige skulle kontrollen naturligtvis blifva alldeles omöjlig. Skulle en sådan skrifvelse, som den nu ifrågasatta, afgå till Kongl. Maj:t, kan jag för min del icke tillstyrka Kongl. Maj:t att vid densamma fästa afseende under annan förutsättning än att lotstvånget återinföres, vare sig i sin helhet eller delvis, och detta blefve mycket hårdare för sjöfarten. Att taga bort de bestämmelser som nu finnas är, enligt min åsigt, alldeles olämpligt.

Jag hemställer vördsamt, att Utskottets förslag måtte af Kammarren afslås.

Herr Cawallin: Jag begärde ordet med anledning af ett yttrande af Herr Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet derom, att jag icke vore i denna sak så alldeles ointresserad, emedan jag själf vore eller skulle blifva egare af bogserbåtar. Jag ber att få säga, att denna hans förutsättning är ett misstag; och jag anhåller att få uttrycka den tanke, att det icke kan vara lämpligt att här göra reda för, hvilka motiven för den eller den saken kunna vara, eller att dessa af någon annan som helst ifrågasättas. Jag skulle till och med tro, att

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

om Herr Statsrådets underrättelser i andra afseenden icke äro säkrare, man har allt skäl att mottaga dem med ett visst misstroende. Jag hörde att han yttrade, att ångbåtskaptenerna i allmänhet förklarar sig synnerligen nöjda med detta arrangement. Det kan ju möjligen vara det rön han gjort, men för mig har det slagit så ut, att jag icke träffat någon enda, som icke i högsta måtto beklagat sig deröfver. Och detta med rätta; ty att blifva utan någon sin förskyllan eller något åtagande från sin sida ålagd att uppbära och redovisa för en afgift och att, om man icke gör det eller icke punktligt på dag och timme, när det skall ske, fullgör hvad sålunda blifvit ålagdt, vara hemfallen till böter af ända till femhundra kronor, det måste naturligen väcka ett mycket befogadt missnöje, på hvilket man icke kan undra. Det är icke allom gifvet, och allra minst den, som sköter en bogserbåt, att så lätt kunna vara af med femhundra kronor, om det gäller, och en lagklok vän i Utskottet upplyste mig på förfrågan, att dessa böter vid förvandling motsvarade 20 dygns vatten och bröd, det vill säga högsta kroppsplikt. Jag tror sålunda, att de underrättelser Herr Statsrådet påstått sig hafva i detta afseende fått, måtte vara bekomna på samma osäkra indirekta väg, som underrättelsen om mina blifvande affärer.

Herr Statsrådet talade om lotspenningarne här i landet och deras belopp. Ja, mine herrar, i den saken har jag en icke så liten erfarenhet. De finnas i olika länder till både högre och lägre belopp än här hos oss. I allmänhet i de stora kontinentala hamnarne uppgå lotspenningarne för lika lång väglängd till vida högre belopp än här. Men man måste besinna, att i sådana hamnar, som England och Frankrike hafva, der tidvatten öfverallt finnes, åtnjutandet af lotsbiträde många gånger är alldeles nödvändigt för att berga både skepp och besättning. I våra svenska hamnar deremot är saken ofantligt enkel, ty der är alltid samma vattenstånd samt i allmänhet djupt och godt inlopp, och man behöfver på våra svenska kuster ingenting annat än en person som fullkomligt känner farleden. Jag kan icke neka till, att jag är af olika åsigt med Herr Statsrådet i det fallet, att jag icke tror att åtnjutandet af så pass stor aflöning, som med de nuvarande lotspenningarne i vissa hamnar erhålles, är rätta sättet att förskaffa oss den sortens folk vi behöfva. Det må vara hur det vill med den saken, att tvåhundra femtio eller trehundra kronor i månaden är det högsta belopp en lots åtnjuter, men i allt fall blifver han icke en sådan lots som vi behöfva, åtminstone icke i vår norrländska skärgård. Jag står inne för hvad jag i det fallet sagt.

Herr Statsrådet yttrade vidare, att lotsarne för icke så länge sedan skulle befunnit sig i ett så ömkligt tillstånd i vårt land. Jag känner också till den saken och har en erfarenhet fullt lika lång, som Herr Statsrådets, att åberopa; och jag kan säga att lotsarne i allmänhet i de hamnar, der det funnits någon betydligare sjöfart, alltid tillhört bygdens och ortens mest burgna och dugtiga folk. Herr Statsrådet talade också om, att det skulle finnas en och annan lotsplats, der lotsförtjensten icke uppginge till högre belopp än 20 kronor i månaden. Ja, mine herrar, det kan verkligen finnas sådana platser. Jag har visserligen icke sett någon plats, der lotsförtjensten icke uppgått

till mer än 20 kronor, men mer än en plats, der 60 à 70 kronor i månaden är minimum, känner jag till. Men, mine herrar, om på en plats, der ovilkorligen lotsar måste finnas, icke mer än tre eller fyra lotsningar förekomma på sommaren, till hvilket belopp skola väl då lotsafgifterna höjas när man vill hafva dem lika öfver hela riket, för att lemna en nöjaktig löneinkomst åt lotsarne på ett sådant ställe?

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

Jag vill begagna tillfället att säga, hvori det största felet i vårt lotsväsen består. Det är just det, att aflöningarne äro för stora på ett håll och för små på ett annat. Jag föreställer mig, att med de lotspenningar, som nu äro bestämda, saken skulle kunna lösas mycket bra och enkelt på det sätt, att staten upptog alla lotspenningarne och anordnade dem på de olika platserna allt efter det arbete, som der verkställes, med minimi- och maximiaflöningar, allt efter som trafikinkomsterna medgäfvé. Jag anser icke att det skulle vara någon svårighet att så arrangera vårt svenska lotsverk, att det skulle behövas litet eller intet af fyr- och båkmedlen till dess tillbörliga upprätthållande. Enligt Lotsstyrelsens sista berättelse, för år 1881, uppgingo de öfver hela riket inkasserade lotspenningarne till 616,000 kronor i jemnt tal. Vid en öfverräkning af det antal lotsar, som i samma berättelse finnas upptagna, har jag funnit att de uppgå till cirka 650 i hela riket. Då lotsförtjensten under ett sådant år som år 1881, som var ett för sjöfarten så ogynnsamt år, enligt den nya författningen uppgått till 616,000 kronor, anser jag att den under gynsamare år måste blifva något större. Men om man nu säger att dessa 650 lotsar skulle till fördelning erhålla 616,000 kronor årligen, förefaller det mig att lotsarne öfver hela riket kunde erhålla en mycket anständig löneinkomst. Många ställen finnas visserligen, der mer än 1,000 kronor om året öfver hufvud taget erfordrades per lots, men en hel mängd andra ställen finnas, der en lotssyssla skulle anses särdeles eftersträfvansvärd, om den för 3, 5 eller 10 lotsningar på sommaren med säkerhet inbringade sin innehafvare 300 à 400 kronor årligen.

Herr Statsrådet yttrade vidare, att om han skulle inför Kongl. Maj:t tillstyrka en sådan Riksdagens skrifvelse, som här blifvit ifrågasatt, skulle han anse sig pligtig att tillstyrka återinförandet af lotspligtigheten. Ja, mine herrar, det är just det jag önskar. Det var utan tvifvel ett af de största misstag, som någonsin blifvit begångna vid upprättandet af våra lotsförfattningar, att införa denna lotsfrihet för den utrikes sjöfarten. Det är alldeles gifvet, att skilnad måste göras mellan den inrikes och den utrikes sjöfarten, ty man får antaga att en utrikesfarare icke besöker vårt land så ofta eller så flitigt trafikerar våra hamnar, som den, hvilken idkar kustfart. Det är mycket möjligt att genom denna lotsfrihet en och annan af sparsamhet förleddes att, när han tror sig känna farleden, går på egen hand, och att en olycka då inträffar. Hade lotsvänget funnits, skulle detta icke hafva inträffat. Jag har icke tillfälle att uppgifva om och när sådana fall senast förekommit, men jag vill minnas att jag sett åtskilliga omnämnda. Af Lotsstyrelsens senaste berättelse inhemtar man, att lotsningarne, som under år 1880 uppgingo till 43,000, under år 1881, sedan den så kallade lotsfriheten införts, nedgått med 12,000 till 31,000. Lotspenningarne voro enligt samma källa år 1881 616,000 kronor, under det att de

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.

(Forts.)

under en hel följd af de senast förflutna åren utgjort 694,000 kronor i medeltal, det vill säga att under år 1881 en minskning af omkring 80,000 kronor egt rum, vare sig den nu härleder sig derifrån att detta år var ett dåligt seglationsår eller från den då medgifna lotsfriheten. I alla händelser måste dock medgifvas, att om man också kallar dessa 80,000 kronor en besparing för sjöfarten, är det dock en mycket dålig hushållning för sjöfarten att vara af med 12,000 lotsningar för 80,000 kronor, ty man har allt skäl att antaga, att mer än en gång 80,000 kronor stått mer eller mindre på spel just för lotsfrihetens skull. Jag vill härmed hafva yttrat min mening, att om Herr Statsrådet skulle vid tillstyrkandet af den ifrågasatta skrifvelsen fordra återinförandet af lotspligtigheten, jag för min del skulle vara mycket tacksam om så skedde för den utrikes sjöfarten.

Herr Wennerberg: Om det skall lyckas mig vinna Kammarrens välvilliga uppmärksamhet åt Utskottets gjorda hemställan efter trenne så sakkunnige mäns föredrag, så måste jag först bedja att få påpeka, att hvad Utskottet här föreslagit ingalunda är baserad på några sifferuppgifter eller detaljer eller ens några nu gällande sakförhållanden, utan att det egentligen gäller aktandet af en princip.

Utskottet har icke delat de åsikter, som äro af motionären uttalade; Utskottet har icke velat minska statens inkomster i afseende på lotspenningarne, enär det är möjligt att dessa för det närvarande äro behöfliga; Utskottet har endast begärt att det åliggande, som märkvärdigt nog blifvit lagdt på en fri handtering, sedan i 1881 års lotsförordning lotsfrihet blifvit såsom regel proklamerad, måtte öfverflyttas på den det rätteligen tillkommer, det vill här säga: på det bogserade fartyget och icke på den, som mot viss lega åtagit sig att inbogsera det i hamn eller ut derifrån.

Billigheten af detta kan synas först deraf, att det bogserande fartyget ofta alldeles *icke lotsar*. Fartyg har nemligen rätt att med hjälp af sin egen besättning gå in i hamnen, utan att använda lots, men får icke uppgöra aftal med det bogserande fartyget att släpas med detta in i hamnen för att det skall gå fortare. Medgifvas måste ju att många gånger är det händelsen, att ett fartyg för motvind eller stiltje icke kan komma in i hamnen i lämplig tid; det vänder sig då till en bogserbåt, och denna senare måste då enligt författningen erlägga halfva lotspenningar, *utan att hafva lotsat*. En annan gång händer det att fartyget verkligen tager bogserbåten för att denna skall *såsom lots* indraga fartyget. Då det bogserande fartyget skall betala halfva lotspenningar, hvilka naturligtvis sedan uttagas af det bogserade fartyget, som derjemte får betala för att det blifvit indraget, ställer sig saken så, att dessa afgifter tillsammans öfverstiga vanliga lotspenningar. Det är då klart att många gånger de halfva lotspenningar, som det bogserande fartyget skall redovisa och betala, och hvilka i sjelfva verket tagas af det bogserade fartyget, erläggas *utan att detta lotsats*.

Vidare är det, enligt mitt sätt att se denna förordning, alltför godtyckligt att i dess första paragraf, der det, i motsats med hvad förut var händelsen, proklameras lotsfrihet, säges: »dock åligger befälhafvare å ångbåt, som bogserar annat fartyg, att i vissa fall på sätt

i § 29 bestämmes erlägga lotspenningar, äfven då kronolots ej anlitas.» Dessa vissa fall, hvilka äro de? Svaret härpå finna vi i 29 §. Huru besynnerligt saken ställer sig, ser man just deraf, att Kongl. Maj:t förbehållit sig att på vederbörandes framställning »särskildt bestämma, hvilka lotsleder härunder inbegripas;» det vill säga hvarst sådana halfva lotspenningar skola erläggas. I somliga distrikt slipper man, i andra får man betala dem. Huru har detta uppkommit? Jo, derigenom, att bogserarfartygen gjort kronolotstjänsterna på vissa ställen obehöfliga. Då ansågs, och det med fullt skäl, att då man ändock skulle hålla kronolotsar, och på det sättet gå miste om en summa penningar, som skall finnas till lotsarnes aflönande, man borde skaffa ersättning för förlusten der den lämpligast kunde tagas.

Utskottet delar visserligen icke motionärens åsigt derom att en lots behöfver vara *fattig* för att vara en *god* lots, utan tvärt om att det, såsom Herr Sjöministern nämnde, är i sin ordning och mycket bättre att hafva lotsar, som äro väl aflönade; men denna sak hör icke hit, likasom jag icke heller anser att hit hör frågan om hurusom lotspenningar i andra länder äro högre än här. Utskottet sätter ju icke i fråga någon minskning af dessa, emedan Utskottet, innan den nya författningen ännu gifvit någon erfarenhet, icke vet, huru förhållandena kunna gestalta sig, och erkänner behofvet af att kronan har medel att aflöna sina lotsar. Här är blott fråga om *sättet*, *huru dessa lotsafgifter skola erläggas och redovisas*. Utskottet anser då, att detta särskilda undantag från den allmänna regeln, att den, som anlitat om hjälp, också ersätter densamma, bör undanröjas, hvarigenom en fri näring, som med statens lotsverk icke har något att skaffa, bör befrias från ett hinder, som visserligen är vida större hinder för sjöfartens rätta bedrifvande än för lotsverkets väl.

Om detta nu bestående förhållande hade verkligen varit till lotsverkets uppehållande nödigt, skulle väl intraderna af detsamma varit helt andra än de visa sig vara. Hela summan af inkomsterna för lotsverket uppgifves i de statistiska redogörelserna till 616,000 kronor. Detta innefattar *allt* hvad som influtit för lotsning och bogsering. Af detta kommer på bogseringsfartygen omkring 23,000 kronor eller endast *4 procent* af det hela. Detta är en sådan bagatell i förhållande till de ökade inkomsterna genom högre lotspenningar, att om det icke funnes några särskilda skäl att qvarhålla denna afgift, hade väl icke lagts en slik pålaga på en i öfrigt fri näring.

Om jag nu antager, att i fall af en ändring i Utskottets syfte kontrollen blefve så försvarad som här är sagdt, hvilket jag också måste medgifva, så är den dock icke omöjlig att i allmänhet upprätthålla. Under vanliga förhållanden kan man väl afgöra redan vid utklareringen, om fartyget kommer att taga bogseringsbåt; men jag medgifver gerna, att någon gång det icke kan ske, och att ett fartyg kommer att skaffa sig bogseringshjälp på sådant sätt, att det slipper undan att erlägga lotsafgiften. Här då härigenom skett så stor skada? Låtom oss antaga att några fartyg sålunda komma undan; de flesta äro dock kända af lotsarne och komma tillbaka snart nog. Ett och annat kommer kanske verkligen undan, men skall man då härför bryta mot en

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.

(Forts.)

allmänt gällande regel och därför lägga en bestämd tunga på sjöfarten, som, efter hvad jag nyss nämnt, åtminstone uppkommer då, när man får betala, [§]då man bogseras in i hamnar och icke begagnar bogserbåten såsom lots.

Det skall kanske synas olämpligt af mig, som i sjelfva sakens praxis är alldeles okunnig, att yttra mig vidare i densamma; men då frågan nu helt enkelt gäller att se den i dess allmänhet, tror jag mig dertill ännu hafva rätt; liksom jag ock tror att de flesta af oss, som icke besitta större sakkunskap, mycket väl kunna bedöma saken från en allmänt förnuftig synpunkt.

Herr Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet nämnde sjelf, att *»han erkände att detta sätt vore mycket olämpligt»*. Detta yttrande är för mig ett stöd, och det vinner i styrka, då man närmare tänker på dess betydelse. »Men», tillade Herr Statsrådet, »det är till *sjöfartens* bästa». Jag tror att man kan förklara detta så, att härmed menats *lotsverkets* bästa. Det nämndes nemligen, att det var till sjöfartens lättande, som lotstvänget upphörde; och då så är, fruktar jag icke så mycket hvad Herr Chefen för Sjöförsvarsdepartementet äfven sade, att han väl icke skulle motsätta sig denna skrifvelse, men att, om han blefve den som nödgades föredraga den inför Konungen, han då komme att tillstyrka, att vi återfinge lotstvänget. En af våra mest sakkunnige män i detta ärende har här nyss yttrat, att han så litet fruktar härför, att lotstvängets införande just är hvad han önskar. Således ligger kanske redan i detta en tillräcklig grund till denna skrifvelse; men jag vågar dock tro, att då Herr Sjöministern sjelf bidragit till lotsfrihetens införande och anser det närvarande förhållandet olämpligt, han nog skall betänka sig mer än en gång, innan han söker afgöra frågan vare sig åt ena eller andra hållet. För min del tror jag, att det bästa vore om hela denna afgift borttoges, så att man sluppe alla pålagor för bogsering. Att detta låter sig göra bevisas bäst deraf, att det i 29 § heter, att just på lotsverkets förslag Kongl. Maj:t bestämmer om och hvarest sådan afgift skall ega rum; och på många ställen förekommer den icke.

Enligt sista officiella uppgiften utgjorde, såsom nämndt är, bogseringsavgifterna omkring 23,000 kronor. Om nu, såsom också antagits, en och annan skuta sluppe undan afgiften, kunde den på dem sig belöpande förlust icke gerna uppgå till mer än 3,000 à 4,000 kronor. Hvad vore det väl för vinst att under sådana förhållanden bibehålla ett sätt, som ej blott Herr Chefen för Sjöförsvarsdepartementet sjelf ansett såsom olämpligt, utan äfven så många andra, bland dem presidenten i Kongl. Kammarskollegium och den person, som kanske har den största erfarenhet i afseende på bogsering, anse för sjöfarten betungande.

Då Utskottet nu icke föreslagit någon bestämd förändring i sak, utan endast i sätt, tror jag icke att Kammaren skall undandraga sig att biträda Utskottets hemställan, deri endast föreslås en skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida icke den skyldighet, hvilken nu enligt § 29 i Kongl. förordningen angående lotsverket den 15 Februari 1881 åligger befälhafvare å bogseringsångbåt, kunde varda det bogserade fartygets befäl ålagdt.

Herr Bennich: Då denna fråga för två år sedan väcktes af samme motionär, uppträdde jag mot hans förslag, och Kammaren ogillade också förslaget med mycket stor enhällighet. Nu har frågan åter dykt upp och vunnit ett understöd från Utskottet, hvilket den förra gången icke fick. Jag tror dock icke att förhållandena äro så förändrade, att Kammaren har anledning frågå den uppfattning, som för två år sedan gjorde sig gällande.

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

Frågan, reducerad till sin största enkelhet, är den om lotstväng eller lotsfrihet skall ega rum; och motionären har helt öppet här inför Kammaren sagt, att hans mening är att lotstväng på den utrikes sjöfarten borde återinföras. Jag har anledning antaga, att sjöfarten icke är motionärens tacksam för ett sådant syfte. Han vill väl inskränka detta lotstväng till den utrikes sjöfarten, men det kan icke för herrarne vara obekant, att en mycket stor del af svenska ångbåtsflottan på en gång idkar inrikes och utrikes sjöfart, och att följaktligen åtminstone denna del af flottan skulle blifva underkastad lotstväng, som så bittert öfverklagades under den tid, då det förefans. Skall åter lotsfrihet fortfarande medgifvas, men deremot bogserfartyg tillåtas att lotsfritt öfvertaga bestyret att föra fartyg genom skärgårdarne, så — man må säga hvad man vill — blir detta dock en verklig lotsning. Det är nemligen endast i det fall, att icke lots finnes ombord på det bogserade fartyget, som bogserbåten är underkastad den öfverklagade skyldigheten att uppbära och redovisa halfva lotspenningar. I sådant fall får jag dock säga, att om också icke bogserbåten åtager sig något ansvar för lotsningen, fullgör han likväl en lotsningsfunktion, derigenom att han med sitt befäls kändedom om farvattnet befriar fartyget från det annars oftast oafvisliga behovet att hafva lots ombord. När nu icke någon annan får anlitas att lotsa än kronolotsarne, på det att icke lotsfriheten skall kunna helt och hållet missbrukas, derigenom att privata lotsar under gynsamma väderleksförhållanden villigt erbjuda sina tjänster, men deremot under svåra förhållanden draga sig undan, när man, säger jag, icke kan medgifva att sådane bilotsar få finnas, kan man väl icke gerna tillåta bogserångare att utöfva en dylik rörelse, utan att någon lotsafgift kommer att utgå. Det är nu icke heller sjelfva lotsafgiften man klagat öfver — så säges det åtminstone — utan öfver sättet för dess uppbärande. I det fallet hemställer jag till herrarne, om man verkligen kan tro, att den bogserbåt, hvilken åtager sig att transportera fartyg och måste med dessa uppgöra aftal om bogseringen samt därför uppbära liquid, i någon nämnvärd mån besväras af föreskriften att tillika utröna den bogserade båtens djupgående samt beräkna och uppbära den deraf beroende lotsafgiften. Jag vågar säga, att i klagomålen häröfver ligger icke så litet »de obotfärdiges förhinder», och att det i sjelfva verket icke är besväret med *uppbörden*, som framkallat klagomålen, utan en önskan att *slippa betala* någon lotsafgift alls, då bogserbåt anlitas. Och det är ju ganska klart att om fartyg, som bogseras, först och främst hafva fördelen af snar och tryggad fortkomst inom skärgårdarne och tillika befrias från alla lotsafgifter, denna befrielse, som nu beräknas efter den af bogserbåtar verkställda uppbörd till allenast omkring 24,000 kronor, eller

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

ett ringa belopp, jemfördt med öfriga lotsafgifter, ganska snart skulle kunna växa till en för kronolotsningen mycket menlig proportion.

Enligt min åsigt är det ingalunda så illa bestäldt med den ifrågasvarande anordningen som man målat ut den; och jag kan icke underlåta att nu, såsom för två år sedan, yrka afslag på motionen likasom på Utskottets framställda förslag.

Herr Wallenberg: Hvad som föranledt mig att taga till ordet är ett par yttranden af Herr Sjöministern, som trodde sig hafva kännedom om att motionären vore intresserad i bogseringsväsendet. Jag har haft äran att i nära 25 år känna honom och hans gagnande verksamhet såsom skeppsbyggare. Att den, som eger stora varf och sysselsätter sig med att der bygga fartyg, understundom måste reda i fartyg, tilldess att dessa blifva sålda, ligger i sakens natur, emedan efterfrågan på fartyg icke är så stor, att man kan bygga endast på beställning. Således frikallar jag honom från hvarje ensidigt afsigt med framställningen, som han gjort. Man måste naturligtvis skilja mellan den, som har stora varf och till följd deraf reder i fartyg, och den, som idkar bogseringsaffärer.

Det har vidare med afseende på denna afgift sagts, att man icke skulle så mycket beklaga sig, ty om man jemförde den med andra länders afgifter befundes det, att våra icke vore höga eller åtminstone icke högre, utan i vissa fall betydligt lägre än de. Det har nu börjat blifva en önskan hos den Kongl. Regeringen, att införa främmande länders afgifter, dels nya och dels förhöjda sådana, såsom något synnerligen eftersträfvansvärdt; men att införa främmande länders tillgångar och kultur, som är en nödvändig förutsättning för att dessa nya och förhöjda afgifter, som man efterapar, skola kunna bäras, det är en annan sak. Alla sådana skatter på rörelse äro vida mera tryckande än skatter på inkomst. Nu skall man besinna, att, med afseende på sjöfarten, denna sjelf bekostar alla för densamma utgående afgifter. Den åtnjuter intet af staten; den är icke under någon form någon börda för statsverket, utan bekostar fyrar, båkar, lotsar och allt annat för att fartygen skola få utföva sin gagnande verksamhet att transportera varor från det ena landet till det andra. Man skall tänka på, hvem som har största fördelen af om dessa afgifter för sjöfarten äro måttliga. Det är den förbrukande allmänheten i landet och de som exportera våra laster, hvilkas intresse det gäller. De hafva fördel, ty täflan är ganska säkert så stor på detta område, att hvarje nedsättning i afgifterna komme att verka till en nedsättning i frakterna. I det afseendet kan man icke säga att frakterna äro lika, utan de rätta sig efter konjunkturerna. Man tager i betraktande afgifterna i det eller det landet eller den eller den hamnen, och derefter sätts fraktbestämmelserna. Det är således ganska viktigt, att sjöfarten icke onödigtvis betungas med afgifter; ty den kan betungas derhän, att den icke kan utveckla sig, emedan det är den, som bär afgifterna i första hand och konsumenten i sista hand. Här har nu under en följd af år ansetts, att sjöfarten gerna skulle kunna taxeras, och det har varit tillfällen, då man till och med ansett, att lastpenningarne vore något som skulle kunna jemföras med grundskatterna och därför

*Ifrågasatt in-
dring af för-
ordningen an-
gående lots-
verket.
(Forts.)*

borde först samtidigt med dem afskrivas. Lastpenningarne äro dock en skatt på transportredskap, och då vi icke hafva skatt på andra redskap, borde vi väl icke hafva det på detta. Jag nämner detta för att visa, hurusom det i allmänhet herrskar villfarelse om hvad som ländertill till sjöfartens och den allmänna rörelsens gagn och bästa. Vi hafva en handels- och sjöfartsfond och vi hafva ett riksgäldskontor, och detta senare har till bestyr att skuldsätta landet. För jernvägars anläggande hafva vi ock ådragit landet en statsskuld af mer än 200,000,000 kronor, och till enskilda jernvägsbolag hafva vi lånat bort omkring 40,000,000 kronor, på det de skulle kunna fullfölja sina arbeten; men icke dess mindre har regeringen angripit handels- och sjöfartsfonden för jernvägsföretag. Detta visar, huru ringa vigt man fäster vid sjöfartens intressen.

Det har yttrats under diskussionen i denna fråga, att lotspligtigheten skulle kunna återkomma, och Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet har nämnt, att lotsarne nu äro bättre än förr. Den senare uppgiften är fullt riktig; men jag tillåter mig fästa Herr Talmannens uppmärksamhet derpå, att upphörandet af lotspligtigheten är den egentliga anledningen till att lotsarne äro bättre, ty förr voro de nöjde, om de kommo ut och mötte fartygen tillräckligt tidigt för att qvittera sina penningar, som de voro tillförsäkrade, huru sent de än mötte fartygen. Nu äro de mycket mera påpassliga. Att åter jemföra denna fråga med lotspligtighetens återinförande är att göra en liten sak till en mycket stor, och detta vore en så reaktionär åtgärd, att, om den ginge i verkställighet, vi måste börja tala om väsentliga nedsättningar i lotspenningarne, ty dessa innebure då icke annat än rättighet att qvittera en aflöning.

Denna framställning af det Tillfälliga Utskottet innefattar obestridligen en anomali; ty då det erkänner lotsfriheten, så borde det såsom en konsekvens falla af sig sjelf, att lotsfriheten äfven under alla förhållanden tillämpades. Att en röst från tullverket yttrade sig i en annan riktning, finner jag helt naturligt, ty detta verk har till sin uppgift att pålägga afgifter på rörelsen; hvad man från det hållet borde kunna hoppas vore väl, att det en gång i en aflägsen framtid blefve hvars och ens rättighet att vid solens ljus få lossa och lasta.

Då nu Chefen för Sjöförsvarsdepartementet sagt, att han anser sig icke kunna tillstyrka frågan, så anser jag, att vi icke böra aflas att skriva till Kongl. Maj:t i ämnet, utan om han anser, att någon lättnad kan åstadkommas, så är jag öfvertygad om att han ock vidtager någon åtgärd i sådan riktning, hvilket vore i full konsekvens med lotsfrihetens proklamerande.

Herr Cawallin: Jag har endast begärt ordet för att med anledning af den näst siste talarens yttrande, att jag skulle ansett såsom hufvudsyfte i min framställning att lotspligtigheten borde återinföras, få säga, att det har jag icke gjort. Det har ingalunda varit något sådant syfte i min motion, men jag har här af förekommen anledning sagt, att lotspligtighetens återinförande för utrikessjöfarten vore just hvad jag önskade. Huruvida den svenska sjöfarten för detta uttalande

Ifrågasatt ändring af förordningen angående lotsverket.
(Forts.)

blir mig tacksam eller icke, deröfver oroar jag mig ej, ty jag gör icke hvad jag ämnar åtnjuta tacksamhet för utan hvad jag anser vara rätt.

Herr Wennerberg: Jag skall endast säga ett par ord med afseende på hvad som blifvit yttradt, sedan jag sist hade ordet.

En ärad talare nämnde såsom väsentligt skäl för afstyrkande af Utskottets hemställan, att denna sak — hvilket vi ock kunna läsa i reservationen vid Utskottets betänkande — nyligen varit före i Kammararen, då han hade talat mot densamma med den lyckliga påföljd, såsom det antyddes, att Kammararen med stor majoritet förkastade det väckta förslaget. I reservationen, som egentligen icke innehåller något annat än berättelsen om denna märkvärdiga tilldragelse, heter det att 88 röster då afgåfvos för Utskottets hemställan och endast 14 röster för bifall till Herr Cawallins motion. Men jag ber att få påminna honom, att det nu är fråga om en *annan* sak, och jag hoppas, att åtminstone Kammararens fleste ledamöter skola inse, att hvad Utskottet här hemställt *icke* är det samma som motionären begärt utan ett helt nytt yrkande. Här gäller det, såsom ock af den föregående talaren påpekades, att taga ett visserligen litet steg framåt; men då det är ett steg åt det rätta hållet, torde det vara viktigt nog.

Jag förstår dock icke huru talaren på stockholmsbänken, som erkände detta, efter hvad han sagt, kunde komma till det slut, han gjorde. Han ansåg nemligen, att denna skrifvelse till Kongl. Maj:t skulle tjena till intet på grund deraf, att Chefen för Sjöförsvarsdepartementet förklarar sig icke kunna tillstyrka förslaget, men sade sig dock vara öfvertygad, att han skulle vidtaga åtgärder i den rätta riktningen. Jag förmodar, att han menade, att en skrifvelse borde afgå.

Så väl på grund häraf som äfven derpå, att den förut nämnde talaren i sitt anförande endast vände sig mot motionärens och icke mot Utskottets hemställan, ser jag intet skäl, hvarför jag skulle frånträda mitt yrkande om bifall till Utskottets framställning.

Herr Burman: Herr Statsrådet och Chefen för Sjöförsvarsdepartementet behagade yttra, att han hört endast belåtenhet uttalas öfver den ifrågavarande författningen. Jag vistas en större del af sommaren på en ort, der en liflig sjöfart råder, nemligen i Sundsvall, och har der gjort motsatt erfarenhet; jag har nemligen hört allmänt klander och ingen enda, som uttryckt sin belåtenhet, hvarför jag instämmer med dem, som yrka bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder yrkats dels bifall till Utskottets ifrågavarande hemställan, dels, af Herr *Wærn, Carl Fredrik*, bifall till Utskottets hemställan med tillägg i slutet af följande ord: »eller befrielse från lotspenningars erläggande vid fartygs bogsering af ångbåt skulle kunna medgifvas», dels ock afslag å Utskottets hemställan.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig anse propositionen på afslag å Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Cavallin* begärde votering, i anledning hvaraf, och sedan såsom kontraproposition dervid antagits bifall till Utskottets hemställan, uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som afslår Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 5,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, bifalles utlåtandet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 50;

Nej — 33.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

Herr <i>Söderberg</i>	under 20 dagar från denna dag.
» <i>Wennerberg</i>	» 21 » » morgondagen.
» <i>Robson</i>	» 17 » » den 12 innevarande Mars och
» <i>Königsfeldt</i>	» 14' » » 13 » »

Justerades tio protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammarerna åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.